

För Janne Carlsson är ciklider FINA FISKEN

Minst tio timmar i veckan ägnar han åt sina fiskar. Och ju bättre de trivs, desto fler blir de. I dag har Janne Carlsson sextio akvarier med över tvåtusen ciklider, och nu vill han inte ha fler.

AV MARIA BACKMAN

Inte för att intresset skulle tryta. Det är snarare utrymmet som sätter stopp. Familjen Carlsson bor i ett till synes helt vanligt hus i Mölnlycke med skogen inpå knutarna. Det är först när vi stiger in i vad som en gång varit tvättstuga som vi inser att vi hamnat hos en verklig fiskfantast. Alla väggytor täcks av akvarier. En del har monterats fast i taket för att ytterligare utnyttja utrymmet. Stora och små fiskar betraktar oss nyfiket från alla vinklar och vrår, men så snart vi närmar oss simmar de skyggt undan.

– De är inte så vana vid främmande, säger Janne urskuldande.

Hur många de är har han svårt att uppskatta, men tror att det minst rör sig om ett par tusen.

Janne Carlsson, brandman till vardags, hade akvarium redan som liten. Som vuxen tog han upp hobbyn igen, och det vi ser i dag är resultatet av tio års idogt arbete. Själva tvättstugan, som snart blev för trång, rymmer bara ett par 720-litersakvarier och en stor frysbox med fiskmat. Resten av utrymmet har Janne byggt till efterhand. Han tillverkar dessutom sina egna akvarier, varav tre nu står intill frysen och väntar på att flyttas ut.

– Det finns fortfarande lite plats kvar, tror han. Om inte annat får han väl ta med dem till

Matdags! Janne Carlsson bjuder på sin egen blandning bestående av räkor och ärtor som han kört i mixer med skal och allt och därefter djupfryst i stora block. Att den uppskattas är tydligt.

brandstationen. Där finns redan ett ciklidakvarium.

Är ciklider något som även nybörjare kan våga sig på?

– Ja, för katten! Men ta först noga reda på vilka sorter som går bra ihop. Många ciklider går inte att blanda med vanliga fiskar, och det är inte heller bra att blanda ciklider från olika kontinenter.

Ciklider finns i både Amerika, Asien och Afrika, men Janne föredrar de afrikanska, främst från Malawisjön. Att han fascinerats så av just ciklider beror mycket på deras beteende. Janne visar en orange ciklid med svarta fläckar, en näbbciklid eller *Labetropheus trewawase* på latin. Den har fått sitt namn på grund av sin lustigt formade, trubbiga nos, något som den har gemensamt med många andra ciklider.

– De ser sådana ut för att komma åt att beta alger. Olika ciklider äter olika delar av algerna och de med trubbigast nosar kommer åt dem längst in mot stenen. Ju mer man tittar på dem ser man hur fantastiskt de olika arterna har specialanpassat sig för att på sitt sätt kunna utnyttja födotillgången inom ett litet område.

Lek och yngelvård är en annan spännande aspekt av ciklidernas beteende. Många är revirhävdande och försvarar sitt revir under leken. En del lägger sin rom på stenar och rötter, andra i snäckor, men de flesta Malawiciklider, som exempelvis vår näbbciklid, är munruvare.

– Du ser det på att det bildats en liten säck under hakan, pekar Janne. Den befruktade rommen ligger i tryggt förvar i honans mun i cirka tre veckor. Genom hennes karakteristiska "tuggande" under denna tid förs syresatt vatten in över ungarna. Ibland spottar hon ut dem för att få äta, men tar snabbt in dem när det är fara å färde. Men när hon väl har släppt ut de frisimmande ynglen är modersinstinkterna som bortblåsta och nu riskerar de i stället att ätas upp. Då gäller det att Janne är snabb med häven.

– I varje kull samlar jag ungarna och sparar dem, och så byter vi, både inom föreningen och med ciklidakvarister i andra delar av Sverige.

Janne är medlem i Göteborgs Ciklidgrupp sedan flera år. Två resor om året brukar det bli tillsammans med de andra medlemmarna, då de besöker odlare, utbyter erfarenheter och köper fisk.

Men förutom att nya fynd först måste ligga i karantän ett par veckor, kan man inte utan vidare släppa ner dem till de andra. Cikliderna har en sträng hierarki inom gruppen. Därför får man först göra om akvariets inredning alternativt ta ut några av de gamla fiskarna när en nykomling ska släppas i.

Sjukdomar, då? Ciklider är hårdiga fiskar som sällan drabbas av de vanliga fisksjukdomarna.

– Den vanligaste åkomman är en magsjuka där de får hosta och sedan svullnar upp, säger Janne vars recept på friska fiskar är riktig mat, bra vatten och ordentlig filtrering.

Han byter hälften av allt vatten i akvarierna en gång i veckan men höjer först pH-värdet i det nya vattnet till mellan 7,5-8,5. Det är också viktigt att inte mata för mycket, eftersom man då riskerar att få nitrit i vattnet varpå fiskarna kan förgiftas.

Upe i huset har familjen bara ett akvarium. Där simmar några exemplar av Jannes favoriter, den vackra blå- och svartrandiga Demasoni-cikliden.

– Arten hittades för tre år sedan och de första som kom till Sverige tog de 2 500 kronor för. Styck.

Sambon Christina Selén skrattar och skakar på huvudet. Hon är förskolelärare och har genom Jannes försorg fått ett akvarium på sitt arbete. Men också deras egen lille Johan, fyra månader, tittar gärna på fiskarna och pratar med dem på sitt sätt.

Finns det då fortfarande något Janne saknar i sin samling?

– Jag har haft de flesta arter som jag tycker om. Drömmen vore istället att åka till Afrika och dyka i Malawisjön, säger han och sneglar på Christina.

Besöker odlare

Göteborgs Ciklidgrupp har funnits i cirka tio år och har närmare 100 medlemmar. En gång i månaden har man möten med föredrag eller resor för att besöka odlare. Kontaktperson är Kjell Fohrman, tel 031-25 50 20.

Göteborgs Ciklidgrupp är en fristående grupp men samarbetar med Nordiska Ciklidsällskapet, som ger ut medlemstidningen *Ciklidbladet* (10 nr/år) och årligen arrangerar en Ciklidstämma med internationella och nordiska föreläsare. Nordiska Ciklidsällskapet finns på Internet: <http://www.ciklid.se>

Flygfisk. Direkt från Tanganyikasjön kommer dessa stora, i verkligheten mörkröda, fiskar av arten *Tropheus moorei* (Moliro).

